

IZVEŠTAJ
o
Konferenciji
STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE

Organizatori Konferencije:	Republika Srbija, Kabinet potpredsednika Vlade G-dina Miroljuba Labusa; Ujedinjene nacije – Program za razvoj (UNDP); Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA)
Datum održavanja:	28. mart 2006. god.
Mesto održavanja:	Beograd, <i>Klub poslanika</i>
Učesnici/ce:	Oko 100 osoba (predstavnicima organizatora, međunarodni i domaći eksperti/kinje za različite oblasti održivog razvoja, predstavnici/ce Akademije nauka, univerziteta, resornih ministarstava, Privredne komore Srbije, organizacija civilnog sektora)
Cilj Konferencije:	Kreiranje početne vizije Srbije 2015. god. zasnovane na održivom razvoju.
Program:	U prilogu.
Spisak učesnika/ca:	U prilogu.
Moderatorke:	Mirjana Beara, Jasmina Kijevčanin, Jelena Marković (rade grupe) i Branka Pavlović (plenum)

UVOD

Održana Konferencija je deo projekta STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE. Projekat je iniciran kao odgovor na Svetski samit o održivom razvoju i njegov zahtev za izradu nacionalnih strategija održivog razvoja. Cilj projekta je kreiranje strategije održivog razvoja Republike Srbije. Projektom rukovodi Tim pri Kabinetu potpredsednika Vlade, G-dina Miroljuba Labusa, uz podršku Ujedinjenih nacija – Programa za razvoj (UNDP) i Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA).

Konferencija je pripremljena kroz proces saradnje između G-dina Jovana Protića, rukovodioca projekta i moderatorke. Priprema je obuhvatila: prisustvo moderatorke na prvim sastancima operativnih timova svake radne grupe (privreda zasnovana na znanju, socijalno-ekonomska radna grupa, radna grupa za zaštitu sredine), moderaciju probne radionice *Vizija Srbije 2015. god.*, dizajniranje radionica za radne grupe u širem sastavu na Konferenciji i dogovor o načinu vođenja plenarnog rada Konferencije.

REALIZACIJA KONFERENCIJE

Konferencija STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE odvijala se u skladu sa Programom rada.

Prepodnevni rad

Prepodnevni rad je organizovan u plenumu. Posle dobrodošlice, predstavljanja moderatorke i osnovnih napomena o suštini Konferencije, programu i načinu rada, usledile su je *Uvodne napomene*. Prisutnima se obratio G-din Miroljub Labus i u svom izlaganju i prezentaciji ukazao na ključne razloge zbog kojih je Srbiji potrebna Strategija održivog razvoja, kao i na to kako je ceo projekat zamišljen. Kraćim, podsticajnim izlaganjima učesnicima/cama Konferencije su se obratili G-din Lens Klark, stalni predstavnik UNDP-ija u Srbiji i Crnoj Gori i G-din Olaf Vinterhav, prvi sekretar švedske ambasade u Beogradu. U toku pauze koja je usledila održana je konferencija za medije.

Rad je nastavljen izlaganjem i prezentacijom G-dina Jovana Protića, rukovodioca projekta koji je detaljnije upoznao učesnike/ce sa suštinom celokupnog projekta i svrhom Konferencije.

Usledila su izlaganja o *održivom razvoju u Evropi*. G-din Johan Holmberg, međunarodni konsultant projekta, dao je pregled evropskih perspektiva održivog razvoja, ukazujući na pozitivnu praksu i izazove sa kojima se sreću i razvijene zemlje Evropske unije i novoprimele članice u okviru njihovih nacionalnih strategija održivog razvoja. Ukazao je na: veliku različitost pristupa održivom razvoju, značaj nacionalnih saveta za održivi razvoj, potrebu blagovremenih uspostavljanja indikatora koji su osnova za praćenje i evaluaciju primene strategije održivog razvoja, značaj vertikalne (između različitih nivoa vlasti) i horizontalne koordinacije (između resornih ministarstava) u primeni strategije, kao i na to da iskustva drugih zemalja ukazuju da je neophodno što pre uključiti Ministarstvo finansija u ceo proces zbog implikacija strategije na državni budžet. Po pitanju saradnje između različitih društvenih sektora, istakao je da iskustva iz svih zemalja pokazuju da je uloga civilnog sektora u ovoj strategiji ista kao i ukupna uloga tog sektora u određenoj državi i da to najviše zavisi od vlade konkretne države i njene otvorenosti za saradnju sa civilnim sektorom. Izradu i primenu strategije održivog razvoja okarakterisao je kao proces interaktivnog učenja u celom društvu.

G-din Fred Luks, ekspert Evropskog instituta za održivi razvoj je u svom izlaganju dao kritički osvrt na pitanje održivog razvoja u Evropi, ukazujući i na niz kontroverznih stavova i akcija na ovu temu. Naglasio je da: održivi razvoj je uvek interperetacija; između pojmova »razvoj« i »rast« nije opravdano stavljati znak jednakosti; održivost se odnosi na to kako organizujemo promenu i kako se prema njoj odnosimo; u svetlu globalizacije može se problematizovati da li mali broj ljudi koji žive u Evropi (oko 20% svetskog stanovništva) i koriste ogroman broj resursa mogu da budu model za održivi razvoj, naročito ako se ima u vidu da upravo oni proizvode glavne ekološke probleme. Jedno do ključnih pitanja, po njegovom mišljenju, je i pitanje ko je, u krajnjoj instanci, odgovoran za sprovođenje strategije održivog razvoja?

Sledeći deo plenarnog rada odnosio se na *održivi razvoj u Srbiji*. G-din Jurij Bajec, vodeći ekspert projektnog tima za analizu strategija, prezentovao je ključne zaključke analize i dao preporuke za buduću strategiju održivog razvoja. Preporuke se odnose na glavne komponente buduće strategije. Preporuke za komponentu *privreda zasnovana na znanju* su: nove makroekonomske projekcije privrednog rasta i razvoja; naglasak na merama za smanjenje regionalnih razlika i nejednačnosti u Srbiji; direktno uključivanje pitanja generacijske solidarnosti; razmatranje pitanja poboljšanja konkurentnosti srpske privrede i

tehnološke baze, izvozna strategija, strategija privlačenja stranih investicija, bolje zapošljavanje; zaokruživanje institucionalnog okvira za privredni razvoj; restrukturiranje privrednog sektora i društvenih delatnosti; jačanje profesionalnih kapaciteta države; potreba za merljivim indikatorima. Ključne preporuke za *socijalni razvoj* su: podrška razvoju ljudskih resursa – obrazovanje, istraživačka delatnost; zaštita zdravlja i socijalna zaštita; nastavak primene Strategije za smanjivanje siromaštva; promovisanje strategije povećanja nataliteta; reforma kulturne politike; veća politička odgovornost za jačanje institucija na republičkom i lokalnom nivou; ostvarivanje uloge Nacionalnog saveta za održivi razvoj. Preporuke za *zaštitu životne sredine* su: intgrisanje zaštite životne sredine u ostale sektorske politike; harmonizacija nacionalnih propisa sa propisima EU; set konkretnih preporuka u skladu sa Milenijumskim ciljevima.

Izlaganje i prezentacija G-dina Radmila Pešića, eksperta projekta odnosili su se na stanje životne sredine u Srbiji, sa naglaskom na tokove zagađenja i moguće uticaje štete. Ukazano je da su prema relevantnim proračunima projektovani izdaci za poboljšanje stanja životne sredine u skladu sa standardima EU u periodu od narednih deset godina, potpuno prihvatljivi, u poređenju sa tokovima zagađenja. Posebno su istaknuti: značaj »neekonomskog aspekta održivosti« - obrazovanje, zdravlje i socijalni razvoj; nedostatak multidisciplinarnog pristupa u postojećim strategijama; nedostatak adekvatnih podataka (ili su suviše opšti ili su zastareli).

G-đa Drenka Vuković, ekspert projekta, prezentovala je socijalnu komponentu održivog razvoja u Srbiji, ukazujući na: visoku stopu siromaštva koja po nekim kriterijumima obuhvata petinu stanovništva; loše zdravstvene pokazatelje – stanovništvo Srbije je među prvima po broju oboljenja krvnih sudova i malignih oboljenja i nizak nivo svesti o prevenciji; neprepoznavanje ekološke kulture kao značajnog problema u našoj sredini; važnost obrazovanja u svim društvenim sferama; od postojećih strateških dokumenta, obrazovanje je najbolje obrađeno u Strategiji pridruživanja EU.

Poslednji deo popodnevnog rada je protekao u diskusiji u kojoj se izdvojilo nekoliko glavnih teza:

- Zajednički imenitelj Strategije održivog razvoja je rešavanje osnovnih problema Srbije, među kojima se ističe prostor, odnosno nedostatak prostorne politike koja se u poslednjih nekoliko godina vrlo intenzivno razvija u zemljama EU.
- Potreba da se razreši nesklad između mogućnosti ekoloških nevladinih organizacija u domenu podizanja nivoa svesti javnosti i realnog uključivanja i uticaja civilnog sektora u kreiranju ekološkog razvoja zemlje. Neophodno je puno partnerstvo javnog i civilnog sektora.
- Nacionalna asocijacija potrošača bi trebalo da bude jedan od partnera u izradi i primeni Strategije održivog razvoja.
- Značaj uspostavljanja kriterijuma kvaliteta Strategije održivog razvoja.
- Potreba za multidimenzionalnom bazom znanja o održivom razvoju.
- Značajno je da se ne zaboravi poljoprivreda, odnosno obrazovanje poljoprivrednih proizvođača.
- Uspešnost Strategije će zavisiti od spremnosti političkih i privrednih elita da je primenjuju.

Popodnevni rad

Prvi deo popodnevnog rada odvijao se u formi radionice u tri posebne radne grupe: privreda zasnovana na znanju, socijalno-ekonomski razvoj i zaštita životne sredine. *Ciljevi radionice* su bili: kreiranje smernica za viziju Srbije 2015. god. zasnovane na održivom

razvoju; utvrđivanje elemenata vizije Srbije 2015. god. iz ugla svake radne grupe (privreda zasnovana na znanju, socijalno-ekonomski razvoj i zaštita životne sredine); podsticanje saradnje, razmene ideja i iskustava u grupi učesnika/ca. Svaka od radionica se odvijala prema zajedničkoj, unapred dogovorenoj metodologiji i programu rada. Produkti rada svake radne grupe prikazani su u prilogu izveštaja.

Završni deo Konferencije odvijao se u plenumu čiji cilj bio da sumira rad u radnim grupama i kreira jednu usaglašenu, početnu ili radnu varijantu vizije Srbije 2015. god. zasnovane na održivom razvoju. Učesnicima/cama je prezentovan predlog vizije koju su na osnovu ključnih elemenata iz svih radnih grupa sastavile moderatorke.

Vizija Srbije 2015. god. zasnovane na održivom razvoju

Srbija 2015. god. je institucionalno izgrađena država kompatibilna sa standardima EU, zasnovana na znanju, u kojoj postoji partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora i jednake mogućnosti za sve.

Razvijena je svest i odgovornost za:

- *restriktivno korišćenje neobnovljivih resursa i promociju korišćenja obnovljivih resursa i izvora energije;*
- *zdrave stilove života;*
- *zaštitu životne sredine;*
- *jasnu populacionu politiku;*
- *smanjenje siromaštva;*
- *energetsku efikasnost;*
- *inovacione sisteme u funkciji razvoja privrede i društva.*

U diskusiji koja je usledila, kao ključne teze za dopunu i korekciju vizije, izdvojile su se sledeće:

- Optimistička i realna vizija
- Populaciona politika – proširiti: deca i mladi
- Neophodan je sistemski pristup, jer je glavni problem u odnosima između različitih stručnjaka – Srbija je zemlja koja to prepoznaje
- Srbija 2015. god. – definisana i zaokružena građanska država i ekonomski jaka
- prema standardima EU rodnu ravnopravnost bi trebalo izdvojiti kao posebnu oblast
- Sistematsko korišćenje knowledge based
- Prostor
- Uključivanje svih segmenata društva u daljem radu na strategiji kao modelu budućnosti

Rad je zaključen zajedničkom konstatacijom da je kreirana radna verzija vizije održivog razvoja dovoljno podsticajna za početak rada na Strategiji održivog razvoja Republike Srbije, da će ona u toku procesa rada doživeti značajne promene i da je veoma važno da buduća Strategija pored principa participativnosti počiva na dobroj metodologiji i stručnim analizama.

Na kraju Konferencije, učesnicima/cama se obratio G-din Jovan Protić i zahvalio im se na saradnji i konstruktivnom radu. Takođe je napomenuo da bi za šest meseci trebalo očekivati novu Konferenciju koja bi prezentovala do tada ostavrene rezultate u kreiranju Strategije.

KOMENTARI I SUGESTIJE MODERATORKI

Komentar:i

- Odziv učesnika/ca je bio veoma dobar, u radu Konferencije su učestvoali predstavnici/ce različitih zainteresovanih grupa (stakeholders), tako da je ostvaren jedan od ključnih elemenata strategijskog planiranja – princip participatornosti.
- Učesnici/ce su bili angažovani i pokazali su visok nivo spremnosti za učešće u radu Konferencije.
- Izlaganja u plenarnom delu Konferencije su bila dobro pripremljena i podsticajna, tako da su dala značajne smernice za rad radnih grupa.
- Većina učesnika/ca je bila konstruktivna, naročito u procesu komunikacije u radnim grupama.
- U toku rada u radnim grupama ostvaren je visok nivo interaktivnosti.
- Učesnici/ce su ispoljavali motivaciju da ostvare što kvalitetnije produkte rada.

Sugestije

- Izveštaj o održanoj Konferenciji bi trebalo dostaviti svim članovima užeg jezgra radnih grupa za izradu Strategije, kao i ostalim učesnicima/cama koji su ostavili svoje kontakte. Članovima/icama određene radne grupe bilo bi poželjno dostaviti i detaljan izveštaj o radu njihove radne grupe. Radnim grupama će ovi podaci biti korisni za dalji rad, a na ostale učesnike/ce mogu delovati podsticajno da i ubuduće nastave saradnju sa radnim grupama u izradi Strategije održivog razvoja.
- U toku rada sličnih konferencija, bilo bi poželjno pored simultanog prevoda sa srpskog na engleski, obezbediti i prevod sa engleskog na srpski. Izvesni broj učesnika/ca je bio u neravnopravnom položaju, jer ne vladaju znanjem engleskog jezika u toj meri da bi razumeli izlaganja stranih eksperata
- Na sledećoj konferenciji u okviru istog projekta, bilo bi dobro više vremena posvetiti radu u radnim grupama, jer ova forma rada obezbeđuje viši nivo interaktivnosti među učesnicima/cama.
- Da bi se poštovao princip partnerstva između različitih društvenih sektora, bilo bi poželjno posvetiti posebnu pažnju učesnicima/cama iz civilnog sektora. U tom smislu, trebalo bi posle Konferencije tražiti njihov aktivni doprinos u smislu sugestija koje bi onda bile predmet odgovarajuće analize od strane užeg jezgra radnih grupa.

U Beogradu 04.04.2006. god.

Pripremile,

Branka Pavlović,
Mirjana Beara,
Jasmina Kijevčanin,
Jelena Marković

Prilog izveštaju:

- Struktura radionice *Vizija Srbije 2015. god. zasnovane na održivom razvoju*
- Produkti rada radnih grupa
- Spisak učesnika po radnim grupama

STRUKTURA RADIONICE

Ciljevi:

- Kreiranje smernica za viziju Srbije 2015 zasnovane na održivom razvoju
- Utvrđivanje elemenata vizija Srbije zasnovane na održivom razvoju iz ugla svake radne grupe (Privreda zasnovana na znanju, Sicijalno-ekonomski razvoj, Zaštita životne sredine)
- Podsticanje saradnje, razmene ideja i iskustava u grupi učesnika-ca

Tok i sadržaj radionice:

Predstavljanje moderatorke, ciljevi radionice, dogovor o radu (ground rules)

Definicija održivog razvoja

Ključne reči koje bi trebalo da uđu u viziju Srbije 2015 zasnovane na održivom razvoju – individualni rad

Predstavljanje rezultata probne radionice

Kakva bi vizija trebalo da bude

Rezultati – teze vizije

Utvrđivanje elemenata vizija Srbije zasnovane na održivom razvoju - rad u malim grupama

Predstavljanje rezultata rada u malim grupama

GAP-analiza iz ugla gledanja konkretne radne grupe

Izdvajanje 5-7 ključnih elemenata vizije iz ugla konkretne radne grupe

Galary walk i rangiranje

Dogovor oko pripreme panoa za prezentaciju 7 glavnih elemenata (teza, smernica) vizije

PRODUKTI RADA RADNIH GRUPA

A. Ključne reči za formulisanje vizije Srbije

Radna grupa *Privreda zasnovana na znanju*

<i>Privreda:</i> Inovativna privreda Srbija kao preduzetničko društvo Dobra privreda Razvijena privreda Organska poljoprivreda 3000 malih i srednjih preduzeća Transportno čvorište	<i>Znanje i nauka:</i> Naučna dostignuća Vrhunsko obrazovanje Baza znanja Tehnologija	<i>Društvo i društvene vrednosti:</i> Solidarna Srbija koja više voli ljude od novca Kreativno društvo Dobro društvo Prihvaćen nov (moderan) kulturni model Jasni stavovi Opšte blagostanje Odgovorni građani Razvijena demokratija
<i>Opšte vrednosti</i> Uspех Kvalitet Uspoh	Organizovana Institucionalno uređena	<i>Ostalo:</i> Da Srbije 2015. ima 10.000 \$ per capita Lider nesvrstanih

Radna grupa *Socijalno ekonomski razvoj*

<p>Jednake mogućnosti za sve i socijalno uključivanje: Potpuna uključenost osetljivih društvenih grupa u društvo Politika jednakih mogućnosti Socijalna jednakost Ravnopravnost polova Socijalna uključenost Ravnopravnost Mladi ljudi uključeni u procese donošenja odluka Stari</p>	<p>Pozitivni demografski trendovi u Srbiji 2015 godine: Prostorna mobilnost Smanjen mortalitet Povećan natalitet Povratak mozgova Slobodan protok ljudi Smanjeno demografsko starenje</p>	<p>Razvijeni socijalno-obrazovni sistemi, smanjenje siromaštva, pridruživanje EU, zaštita životne sredine, energetska efikasnost: Podržavanje Briga za najugroženije Brže zapošljavanje Evropska Unija i evropske veze Čista Srbija Podizanje ekološke svesti Bogatstvo Srbija bez siromaštva Blagostanje Znanje Neformalno obrazovanje Sigurnost Obnovljivi izvori energije Sigurnost snabdevanja energijom Energetska efikasnost Porodica Ljudski kapital Više investicija Funkcionisanje Saradnja Civilno društvo Zdravlje Pravna drzava Kvalitet Realno Integracija Slobodno mišljenje Ljudska prava</p>
--	--	---

Radna grupa *Zaštita životne sredine*

<p>Opšti principi i vrednosti: Saradnja Poštovanje zakona Stabilnost Odgovornost Tolerantna Pravedna Transparentna Proaktivna Bez korupcije Standardi</p>	<p>Razvijenost i kvalitet: Kvalitet Lepa Poželjna Mlada Moderna Razvijena Održivo razvijena Prosvećena Efikasna Superiorna</p>	<p>Elementi održivosti i obnovljivosti: Čistoća Zdravlje (duži život, manje bolesti) Edukacija Biodiverzitet Ekocentrizam Obnovljivost Zelena Švedska</p>
--	---	--

B. Poželjne karakteristike vizije Srbije 2015- god.

Radna grupa Privreda zasnovana na znanju

Kakva vizija treba da bude:

Pozitivna, optimistična, inspirativna i atraktivna

Teško ostvariva, ali ne i nemoguća

Odnosi se na Srbiju

Hrabra

Razumljiva i koncizna

Pokušaj integracije ključnih reči:

- Srbija u EU, sa evropskim standardima, lider u regionu
- Srbija kao društvo koje uči, u kojoj se razvijaju sposobnosti pojedinca, razvijaju organizacije koje uče i mreže znanja, razvija i uvažava nauka, tehnologija i obrazovanje
- Funkcionalno regionalizovana (decentralizovana), sa uravnoteženim regionalnim razvojem, integralnom državnom politikom i ravnomernom urbanizacijom (region u smislu geografsko-privredne celine unutar Srbije)
- Tržišna, efikasna, međunarodno integrisana i dobro pozicionirana privreda, valorizovan strateški položaj zemlje, razvijena saobraćajna infrastruktura, povećano korišćenje obnovljivih izvora energije a smanjena energetska zavisnost
- Društvo u kojem je iskorenjena korupcija, postignuta puna zaposlenost, uspostavljena socijalna uključenost i ravnoteža, razvijeno socijalno stanovanje, reintegrirana iseljena lica i uspostavljen pozitivan demografski trend
- Zemlja u kojoj se neguju sledeće vrednosti:
 - o opšte: mir, razvoj, duhovno i materijalno blagostanje, čistoća, zdrav život, solidarnost, poverenje, tolerancija
 - o ekonomsko-tehnološke: prosperitet, konkurentnost, efektivnost, sistemski pristup
 - o kulturne i društvene: multikulturalnost (očuvanje raznovrsnosti) uz očuvanje nacionalnih identiteta, rodna ravnopravnost

Radna grupa Socijalno ekonomski razvoj

Jasna

Koncizna

Sveobuhvatna

Zasnovana na realnim polazištima

Optimistična i motivišuća

Precizna i zajednička za sve učesnike u pisanju strategije

Dobro obrazložena tako što će ona obuhvatiti i odgovore na pitanja kako, zašto i zbog čega

Predloženi elementi vizije

Smanjenje siromaštva

Privredni rast

Puna zaposlenost

Usmeren bruto nacionalni dohodak ka poboljšanju proizvodnih mogućnosti siromašnih,
Razvoj malih i srednji preduzeća
Aktivna politika zapošljavanja
Poštovanje i efikasno ostvarenje osnovnih ekonomskih i socijalnih prava
Lokalna proizvodnja za lokalno tržište
Država kao garant razvoja
Država kao ekonomski agent tamo gde je efikasnija od tržišta

Razvijen sistem socijalne sigurnosti

Podizanje nivoa socijalne sigurnosti
Jačanje kapaciteta društvene brige o deci i podrške i pomoći porodici
Posebna pravna, ekonomska i socijalna zaštita vulnerabilnih grupa
Jednake mogućnosti muškaraca i žena u pogledu zapošljavanja, uslova rada i učešća u javnom životu
Rodna ravnopravnost

Pozitivne promene u demografskom razvitku

Podsticanje regionalne mobilnosti
Jasna populaciona strategija koja uključuje smanjenje mortaliteta i pozitivan prirodan priraštaj
Regionalna uravnoteženost
Zaustavljanje odliva mladih

Socijalna pravda

Jednakost u pristupačnosti društvenim bogatstvima, prirodnim resursima, proizvodnim mogućnostima, investicijama
Visok nivo participativne demokratije
Politička odgovornost i participacija u vlasti svih društvenih grupa
Država kao menadžer javnog blagostanja, koja se bavi zaštitom javnog interesa i standardima

Kvalitetan javni i privatni sektor

Poboljšan kvalitet zdravlja
Poboljšan kvalitet obrazovanja
Afirmisanje doživotnog učenja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja

Zaustavljanje degradacije životne sredine

Visoka ekološka svest
Zabranjena genetski modifikovana hrana
Zabranjena izgradnja nuklearnih elektrana
Javnost podataka o životnoj sredini

Srbija u EU

Srbija oslobođena prošlosti – Srbija okrenuta ka budućnosti
Mir u Srbiji – Srbija bez konflikata

Sadržaji ili osnovne oblasti kojima će se grupa za socijalno ekonomski razvoj baviti:

- Društveno blagostanje
- Smanjenje siromaštva
- Porodica, stanovništvo i intergeneracijska solidarnost
- Zaštita zdravlja
- Jednakost i socijalna pravda
- Pristupačno stanovanje

- Obrazovanje
- Regionalni i održivi razvoj
- Smanjenje socijalnih razlika
- Učešće javnosti u odlučivanju

Radna grupa *Zaštita životne sredine*

Kratka, jasno iskazana, ali i sveobuhvatna

Realno optimistična

Razumljiva, precizna

Konkuretna

Sadrži elemente održivosti

Ima elemente koji će ukazivati na održivost

Objedinjuje različite elemente i da promoviše socijalnu koheziju

Uporediva

Motivaciona za pojedince

Ključne reči: efikasnost, produktivnost, koegzistencija

C.Vizija Srbije 2015. zasnovane na održivom razvoju iz domena svake radne grupe

Radna grupa *Privreda zasnovana na znanju*

<p>I grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Srbija kao društvo koje uči, sa visokom primenom nauka i znanja – 15¹ • Srbija kao instituciono izgrađena država kompatibilna sa standardima EU – 6 • Srbija sa novim sistemom vrednosti i razvijenim društvenim vezama i valorizovanim znanjem – 6 • Inovativna ekonomija zasnovana na uslugama i ekonomskoj efikasnosti - 3 	<p>II grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ispunjeni EU standardi (u društvu, privredi i zaštiti životne sredine) – 5 • Nova naučna, inovaciona i tehnološka politika - 5 • Efikasna i jeftina država - 5 • Pojačati funkcionalnu vezu između nauke i privrede - 3 • Povećati ulaganja u nauku i obrazovanje – od strane države i privrede – 2 • Dekriminalizacija društva (ka odgovornom i solidarnom društvu)
<p>III grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni inovacioni sistem (interakcije i partnerstvo) – 18 • Standardi – 13 • Promovisanje modernih kulturnih vrednosti - 12 • Izgradnja informacionog društva -9 • Izgrađeni kapaciteti institucija – 2 • Reformisano obrazovanje - 2 	<p>IV grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visoko učešće nauke, veština i tehnologija u privredi - 3 • Sektori sa izvoznim potencijalom – 3 • Iskorenjena korupcija – 2 • Inovacioni sistem -2 • Podsticajno poslovno okruženje - 1 • Obrazovanje (ulaganje) • Informaciona infrastruktura • Maksimalna zaposlenost

Prioritizacija elemenata vizije iz ugla privrede zasnovane na znanju

- Srbija kao instituciono izgrađena država kompatibilna sa standardima EU
- Izgrađen nacionalni inovacioni sistem, u funkciji razvoja privrede i društva
- Srbija kao društvo koje uči, sa visokom primenom nauke i znanja

¹ Brojevi označavaju broj glasova koji je pojedina teza dobila u okviru radne grupe

- Srbija sa novim sistemom vrednosti i razvjenim društvenim vezama i valorizovanim znanjem
- Srbija kao informaciono društvo

Radna grupa *Socijalno ekonomski razvoj*

I grupa	
Partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora – 9 Jasna populaciona strategija, povećana briga o deci i mladima – 4 Formalno i neformalno obrazovanje – 3 Smanjenje siromaštva – 2 Razvijen sistem socijalne sigurnosti (inkluzija) – 1 Rodna ravnopravnost, jednake mogućnosti za sve i intergeneracijska solidarnost – 1 Aktivna politika zapošljavanja	
II grupa	III grupa
Smanjenje siromaštva (politika aktivnog zapošljavanja i samozapošljavanja) – 5 Kvalitetno obrazovanje za sve – 5 Partnerstvo javnog, civilnog i privatnog sektora – 2 Socijalna pravda – 2 Demografija – politika mladih – 2	Unapređenje zdravlja stanovništva – 6 Obrazovanje i doživotno učenje – 2 Podizanje nivoa socijalne sigurnosti i socijalna uključenost svih društvenih grupa – 2 Veća zaposlenost – 1 Unapređenje zaštite životne sredine – 1 Privredni rast
IV grupa	V grupa
Zaokružena demokratska država u kojoj žive nasmejani i zdravi građani – 4 U kojoj se poštuju ljudska i manjinska prava – 2 Socijalno poštena – 1 Obrazovani građani – 1 Organizovana u efikasnom životnom prostoru – 1	Jednake mogućnosti – 6 Ravnomerni održivi ekonomski razvoj – 3 Pozitivni demografski razvoj – 1 Visok nivo participacije građana – 1 Društveno blagostanje Očuvanje kulturnog identiteta

Prioritizacija elemenata vizije iz ugla socijalno ekonomskog razvoja

- Smanjenje siromaštva (politika aktivnog zapošljavanja, privredni rast, ravnomerni održivi ekonomski razvoj)
- Kvalitetno obrazovanje za sve, doživotno učenje, formalno i neformalno obrazovanje
- Rodna ravnopravnost, jednake mogućnosti za sve i intergeneracijska solidarnost
- Partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora
- Jasna populaciona strategija, povećana briga o deci i mladima
- Unapređenje zdravlja stanovništva

Radna grupa *Zaštita životne sredine*

I grupa	II grupa
Uvećana šumovitost, zaštita biodiverziteta - 3 Ekonomsko vrednovanje - 2 EU standardi - 1 Zaštita u funkciji razvoja - 1 Realna optimističnost - 1	Implementacija međunarodnih obaveza – 6 Brend zdrave hrane - 3 Primena i poštovanje zakona - 2 Održiva potrošnja i čistija proizvodnja – 1 Jake državne institucije, jako civilno društvo i

Održivost upravljanja resursima Izgradnja kapaciteta i održavanje	saradnja medju sektorima – 1 Održivi eko-turizam - 1 Uskladivost propisa sa procesom tranzicije
<p style="text-align: center;">III grupa</p> Zdravi stilovi života u zdravoj životnoj sredini – 6 Energetska efikasnost kombinovana sa obnovljivim/prihvatljivim i alternativnim izvorima - 5 Smanjenje bolesti povezanih sa kontaminiranom životnom sredinom - 1 Poboljšanje 50% pristupa vodosnabdevanju i sanitaciji - 1 Srbija bez crnih ekoloških tačaka -1 Transport po EU standardima	<p style="text-align: center;">IV grupa</p> Uključivanje politike životne sredine u ostale sektorske politike – stalna primena SEA u odlučivanju - 7 Usvajanje i primena medjunarodnih standarda i normative - 7 Promena i razvijanje svesti o zaštiti životne sredine - 5 Ekonomsko – ekološka modernizacija privrede - 3 Organaska poljoprivreda - 3 Restriktivno korišćenje neobnovljivih resursa - 3 Znatna zaštita indigenih eko sistema i pejzaža - 3 Sistematska ex ante i ex post evaluacija odluka i posledica - 2 Prostor i razvoj kao zajednički imenitelj za održivost - 2 Veće korišćenje obnovljivih resursa i izvora energije - 1 Održivi turizam

Prioritizacija elemenata vizije iz ugla socijalno ekonomskog razvoja

Uključivanje politike životne sredine u ostale sektorske politike – stalna primena SEA u odlučivanju Usvajanje i primena medjunarodnih standarda i normative Zdravi stilovi života u zdravoj životnoj sredini Energetska efikasnost kombinovana sa obnovljivim/prihvatljivim i alternativnim izvorima Promena i razvijanje svesti o zaštiti životne sredine Uvećana šumovitost, zaštita biodiverziteta Implementacija medjunarodnih obaveza Restriktivno korišćenje neobnovljivih resursa i promocija korišćenja obnovljivih resursa i izvora energije

SPISAK UČESNIKA/CA PO RADNIM GRUPAMA²

Radna grupa *Privreda zasnovana na znanju:*

1. Jovan Miljković
2. Stejan Vujasinović
3. Gordana Danilović Grković
4. Nenad Rava
5. Aleksandar Jovović
6. Slaviša Đukanović
7. Mila Mitić
8. Milan Anđelić
9. Milan Milošević
10. Željko Plavšić
11. Milosav Marinović
12. Janoš Tot
13. Dejan Ivezić
14. Milorad Filipović
15. Valentina Mileusnić
16. Časlav Očić
17. Branislava Lukač
18. Marinko Bošnjak
19. Velimir Gavrilović
20. Danijal Pantić
21. Višnja Milošević
22. Nenad Penezić
23. Marija Milatović

Radna grupa *Socijalno-ekonomski razvoj:*

1. Slobodan Milutinović
2. Drenka Vuković
3. Biljana Radivojević
4. Dragan Milanović
5. Natalija Avramović
6. Zdenka Kovačević
7. Ana Čekerevec
8. Paola Pagliani
9. Miodrag Shrestha
10. Dubravka Velat
11. Ružica Rudić Vranić
12. Petar Stefanović
13. Borislava Maksimović
14. Mila Tatović
15. Ivana Dedijer
16. Antonela Solujić
17. Lejla Ruždić
18. Milanka Samurović
19. Srbijanka Rafailović
20. Žarko Milisav
21. Ljiljana Bočić

² Spiskovi učesnika/ca po radnim grupama nisu potpuni, jer se nisu svi prisutni/e upisali.

22. Ranka Savić
23. Dobrica Gazdić
24. Slobodan Martinović
25. Ljiljana Vasić
26. Dragan Makojević
27. Ivana Ćirković

Radna grupa *Zaštita životne sredine:*

1. Radmilo Pešić
2. Tanja Knežević
3. Ljubinka Kaluđerović
4. Željko Prskalo Limun
5. Biljana Vasković
6. Vera Janković
7. D Mitar Žakula
8. Zoran Đorđević
9. M. Vujošević
10. Johan Holmberg
11. Claudia Melim McLeod
12. Radomir Burić
13. Nikola Aleksić
14. Nataša Đereg
15. Miroslav S. Pavlović
16. Milivoje Odanović
17. Milan Popović
18. Jasmina Mudrić
19. Ante Vujić
20. Marina Ilić
21. Tanja Popovicki